

Inbreng van de Belastingdienst voor het rondetafelgesprek van commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid van de Tweede Kamer

“De overheid als schuldeiser” – maandag 1 oktober 2018

I. De Belastingdienst en de Rijksincassovisie

1. Hoe gaat de Belastingdienst binnen de Rijksincassovisie te werk en waar loopt ze tegenaan?

De Belastingdienst past de Rijksincassovisie als volgt toe:

Transparantie: Voor de Belastingdienst is belangrijk dat burgers met een schuld, maar ook hun hulpverleners, inzicht hebben in zowel de omvang van een schuld als in de wijze waarop ze deze kunnen betalen. De Belastingdienst informeert burgers op meerdere manieren, onder andere via mijn.belastingdienst.nl, mijn.toeslagen.nl en per post. Op dit moment ontbreekt nog één totaaloverzicht voor de burger waarop hij alle schulden op een rijtje ziet staan. De Belastingdienst wil in de toekomst via een klantportaal dit overzicht gaan geven. Verder wil de Belastingdienst de dienstverlening aan de burger verbeteringen door het mogelijk maken van iDeal-betalingen en een automatische incasso van betalingsregelingen.

Afstemming: Qua afstemming is voor alle overheidsorganisaties, dus ook voor de Belastingdienst, vooral winst te behalen met de introductie van het (verbrede) beslagregister. Dat register regelt een betere afstemming tussen schuldeisers. Vooral als sprake is van meerdere beslagleggende partijen, ontstaat bij de inwerkingtreding van deze wet voor alle betrokken partijen meer duidelijkheid over wie wat wanneer doet. Dit is een belangrijke stap in het erkennen van het feit dat de burger maar één aflossingscapaciteit kent.

Maatwerk: In de Rijksincassovisie staat dat de Belastingdienst in een minnelijk schuldhelpverleningstraject meestal instemt met schuldregelingsovereenkomsten in de zin van de Gedragscode Schuldhelpverlening van de NVVK. Het maatwerk dat wordt geboden gaat daarmee verder dan alleen schulden bij de Belastingdienst en sluit aan bij hetgeen op lokaal gebied wordt aangeboden aan schuldhelpverlening.

Ook zonder dat sprake is van schuldhelpverlening, biedt de Belastingdienst maatwerk:

- De Belastingdienst biedt uitstel van betaling, als een burger aangeeft dat hij niet kan betalen. Wanneer een belastingschuldige meent dat hij een aanslag niet binnen de wettelijke betalingstermijn kan betalen, kan hij verzoeken om uitstel van betaling. Afhankelijk van de termijn van het uitstel kan een betalingsregeling worden getroffen.
- De Belastingdienst biedt betalingsregelingen, als het niet lukt om een bedrag in één keer te betalen. Indien een betalingsregeling met een belastingplichtige wordt getroffen, wordt van diegene zijn betalingscapaciteit vastgesteld. Bij het vaststellen daarvan speelt vooral het inkomen van een belastingplichtige een rol.
- De Belastingdienst begrijpt dat mensen soms niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Wie echt niet kan betalen, kan om kwijtschelding verzoeken. In de gevallen waarin uitstel en het treffen van een betalingsregeling onvoldoende soelaas bieden, kan de Belastingdienst ook belastingschulden kwijtschelden. Ook bij dit kwijtschelden wordt gekeken naar de betalingscapaciteit van een belastingschuldige, maar ook naar zijn vermogen. Na kwijtschelding is de schuld onherroepelijk vervallen.

Los hiervan verleent de Belastingdienst met ingang van 1 januari 2018, wanneer hij derdenbeslag legt als gevolg waarvan de burger niet meer kan voorzien in zijn levensonderhoud, medewerking aan (gedeeltelijke) opheffing van het beslag of aan het beschikbaar stellen van een passend deel van het door de derde betaalde bedrag. Deze vorm van maatwerk biedt extra bescherming voor de kosten van levensonderhoud.

Voorkomen van verhogingen: De Rijksincassovisie erkent dat aan (dwang)incasso kosten zijn verbonden en dat deze kosten de schuld van de schuldenaar doen toenemen. De Rijksincassovisie meldt daarnaast dat de kosten die de overheid maakt bij het innen van de schuld hieruit betaald

worden. De kosten die de Belastingdienst mag maken bij (dwang)incasso zijn geregeld in de Kostenwet en daarom in lijn met de Rijksincassovisie.

Bovenstaande punten sluiten aan bij de strategie interactie van de Belastingdienst¹ die de staatssecretaris van Financiën op 5 juli 2018 naar de Tweede Kamer heeft gezonden. Deze strategie is uitgangspunt voor de doorontwikkeling van de interactieprocessen van de Belastingdienst in de komende jaren.

2. Hoe werkt de Belastingdienst samen binnen de Rijksincassovisie samen met andere overheidsinstanties?

Zoals gezegd, werkt de Belastingdienst in gevallen van minnelijke schuldhulpverlening nauw samen met lokale hulpverleners en gemeenten. Deze samenwerking past goed binnen de Kabinetsbrede schuldenaanpak, waar ook de Rijksincassovisie deel van uitmaakt. Gemeenten zijn immers verantwoordelijk voor de schuldhulpverlening en de kwaliteit van dienstverlening. Zij staan het dichtst bij de mensen om wie het gaat, en kunnen aan hen integrale en passende dienstverlening aanbieden.

3. In hoeverre wordt er binnen de Rijksincassovisie door de Belastingdienst invulling gegeven aan vroegsignalering?

In de Kabinetsbrede schuldenaanpak staat dat een meer dienstverlenende benadering kan bijdragen aan het voorkomen van problematische schulden. Een goed voorbeeld daarvan is dat de Belastingdienst gebruikmaakt van bij hem bekende gegevens. Sinds 2016 wordt voor veel burgers, bij het continueren van toeslagen voor het daaropvolgende jaar gebruik gemaakt van de meest recent vastgestelde inkomensgegevens die bekend zijn bij de Belastingdienst. Hierdoor worden de terugvorderingen minder hoog. Daarnaast is de verwachting dat ook aantal terugvorderingen wordt verminderd. Deze vorm van vroegsignalering werkt pro actief en met gegevens die bij de Belastingdienst zelf bekend zijn.

II. Bredere beschouwing

De Rijksincassovisie gaat uit van de gedachte dat een schuldenaar maar één afloscapaciteit heeft. Problemen voor schuldenaren kunnen dan ook ontstaan als meerdere incassotrajecten (van de overheid) onafhankelijk van elkaar lopen of elkaar zelfs beconcurreren. Meer samenwerking tussen overheidsinstanties levert voor de schuldenaar een transparanter beeld van zijn situatie op. Voor de (overheids-)schuldeiser geldt dat de incasso efficiënter kan plaatsvinden, waardoor de schuldeiser op zijn beurt met lagere incassokosten wordt geconfronteerd. Met de clustering van de Rijksincasso is voor het laatste stadium van een (dwang)incassotraject, de deurwaarder, al een belangrijke stap gezet naar meer samenwerking. In andere stadia waarin door de overheid wordt geïncasseerd, is die clustering er niet. In dat licht is het door SZW aangekondigde onderzoek naar buitenlandse incassomodellen, waaronder het Zweedse, interessant.

III. Ambitie en implementatie

De Belastingdienst heeft zich gecommitteerd aan de Rijksincassovisie en heeft ook de ambitie om aan elk van de elementen ervan te voldoen. Die ambitie moet wel in een realistisch daglicht worden geplaatst. De Belastingdienst staat momenteel voor grote uitdagingen. In de 21ste Halfjaarsrapportage is bijvoorbeeld aangegeven dat een belangrijk element voor het realiseren van de Rijksincassovisie is vertraagd. Het betreft het wettelijke traject om te komen tot stroomlijning van de invorderingsregels (stroomlijnen rood/blauw) ; in het rapport van Atos over de implementatie van de Rijksincassovisie wordt dat traject nog uitgebreid besproken.

¹ Kamerstukken II, 2017-2018, 2018D38485, bijlage bij 31066, nr. 421.